

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LAISVĖS ATĖMIMO VIETŲ LIGONINĘ IR KALĖJIMŲ DEPARTAMENTĄ PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS

2021-04-20 Nr. 4D-2020/1-1250
Vilnius

SKUNDŲ ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama ir – Pareiškėjas, pareiškėjas) skundą, kuriame skundžiamasi dėl Laisvės atėmimo vietų ligoninės (toliau tekste ir citatose vadinama – LAVL), Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau vadinama ir – KD) ir Pravieniškių pataiso namų-atvirosios kolonijos (toliau vadinama ir – PPN-AK) pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su galimai netinkamu Pareiškėjo kreipimusi nagrinėjimu (toliau vadinama – Skundas).

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodyta:

2.1. 2020 m. „[...] birželio 17 d. skundu kreipiausi į LAVL direktorių, tačiau atsakymo į šį negavau iki šiol. Apie tai 2020-08-11 pranešiau KD, tačiau šis imtis veiksmų pažeidimus konstatuoti atsisakė ir 2020-08-17 raštu Nr. 2S-2947 persiuntė dėl LAVL veiksmų rašytą skundą nagrinėti pačiai LAVL [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „2020-07-10 PPN-AK administracijai pateikiau prašymą Nr. 72(11-12)2555, imtis LR BPK 394 str. 2 d. 2 p. veiksmų įgyvendinant BPK 402 str. reikalavimus bei pridėjau prie prašymo reikiamą medžiagą [...] tačiau PPN-AK 2020-07-22 Nr. 7-3373, pateikė formalų atsakymą ir nesiėmė jokių veiksmų dėl ko pateikiau skundą KD, kuris 2020-08-04 sprendimu Nr. 2S-2786 nagrinėti [...] atsisakė, persiųsdamas mano skundą [...] į LAVL, kuri 2020-08-05 raštu Nr. 7-815 iš esmės taipogi nenagrinėjo [...]“;

2.3. „[...] 2020-08-11 KD apskundžiau iš naujo PPN-AK 2020-07-22 raštą Nr. 7-3373, išreiškiau nusiskundimus, kad KD mano gautą 2020-07-31 skundą Nr. 2G-3181 nenagrinėjo ir persiuntė į [...] LAVL bei apskundžiau LAVL 2020-08-05 raštą Nr. 7-815, prašydamas šiuos paaiškinti, imtis atitinkamų veiksmų ir pašalinti trūkumus, tačiau KD 2020-09-08 eilinį kartą priėmė formalų ir nepagrįstą sprendimą Nr. 2S-3229 [...]“.

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo ištirti jo Skundo aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Nustatytos tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2020 m. spalio 1 d. raštu Nr. 4D-2020/1-1250/3D-2605 kreipėsi į PPN-AK administraciją, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

PPN-AK administracija 2020 m. spalio 20 d. raštu Nr. S-22672 informavo:

„[...] Pareiškėjas kreipėsi į įstaigos administraciją su prašymu [dėl sutrikusios sveikatos ir galimybės būti atleistam nuo tolimesnės baudmės atlikimo] 2020-07-10 Nr. 72(11-12)-2555, pateiktas atsakymas 2020-07-22 Nr. 7-3373.[...].“

5. Seimo kontrolierius 2020 m. spalio 1 d. raštu Nr. 4D-2020/1-1250/3D-2606 kreipėsi į LAVL administraciją, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

LAVL administracija 2020 m. spalio 21 d. raštu Nr. S-3629 informavo:

5.1. „Pareiškėjas kreipėsi į LAVL 2020-06-17 pareiškimu [kuriame reiškė nepasitenkinimą paskirtu / neskiriamu gydymu], kuris gautas ir registruotas įstaigoje 2020-06-19 Nr. 6-354, atsakytas 2020-10-08 Nr. 7-1037 „Dėl pareiškimo“ ir 2020-10-20 Nr. 7-1103 „Dėl skundo“ (pareiškimo ir atsakymų į jį kopijos pridedamos, 5 lapai)“;

5.2. „LAVL 2020-08-17 gautas Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Kalėjimų departamentas) 2020-08-17 raštas Nr. 2S-2947 „Dėl X skundo persiuntimo“, kuriuo buvo persiustas nagrinėti Pareiškėjo 2020-08-11 skundas, įstaigoje registruotas 2020-08-17 Nr. 6-520 (Kalėjimų departamento registracijos Nr. 2G-3366, 2020-08-17) (rašto ir skundo kopijos pridedamos, 2 lapai). Atsakymas į šį skundą neteiktas“;

5.3. „LAVL 2020-08-04 gautas Kalėjimų departamento 2020-08-04 raštas Nr. 2S-2786 „Dėl X skundo persiuntimo“, kuriuo buvo persiustas nagrinėti Pareiškėjo 2020-07-24 skundas, įstaigoje registruotas 2020-08-04 Nr. 6-486 (Kalėjimų departamento registracijos Nr. 2G-3181, 2020-07-31). LAVL pateikė Pareiškėjui atsakymą į skundą 2020-08-05 Nr. 7-815 „Dėl skundo“ (rašto, skundo ir atsakymo į skundą kopijos pridedamos, 4 lapai).“

6. Seimo kontrolierius 2020 m. spalio 1 d. raštu Nr. 4D-2020/1-1250/3D-2607 kreipėsi į KD administraciją, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

KD administracija 2020 m. spalio 19 d. raštu Nr. 1S-2613 informavo:

6.1. „Pareiškėjas į Kalėjimų departamentą yra kreipėsis su dviem 2020-08-11 jo rašytais skundais, kurie Kalėjimų departamente gauti ir registruoti 2020-08-17 – Nr. 2G-3365 (dėl galimai neužtikrintų sveikatos priežiūros paslaugų) ir 2G-3366 (dėl LAVL nepateikto atsakymo į 2020-06-17 kreipimąsi). Į skundą Nr. 2G-3365 Kalėjimų departamentas pateikė pareiškėjui atsakymą 2020-09-08 raštu Nr. 2S-3229, o pareiškėjo skundas, kurio registracijos Nr. 2G-3365, 2020-08-17 raštu Nr. 2S-2947 nagrinėti pagal kompetenciją persiustas Laisvės atėmimo vietų ligoninei (toliau – LAVL). Pažymėtina, kad 2020-06-17 rašydamas skundą LAVL, X taip pat kreipėsi ir į Kauno apylinkės teismą dėl priverčiamųjų priemonių taikymo jo atžvilgiu, prašydamas skirti jam teismo psichiatrinę ambulatorinę ekspertizę dėl sutrikusios psichikos, kreipimosi metu. Be to, susisiekus su X gydančiu gydytoju, nustatyta, kad pareiškėją nuspręsta siųsti į LAVL gydytojo psichiatro konsultacijai (nusiųstas 2020-08-27). Visus klausimus, susijusius su jo sveikatos būkle, pareiškėjas turėjo galimybę aptarti su gydytoju psichiatru, o dėl nepateikto atsakymo į skundą kreiptis į LAVL administraciją tiesiogiai. Kalėjimų departamentas, persiustdamas skundą, informavo LAVL administraciją apie pareiškėjo negautą atsakymą.

Nagrinėjant pareiškėjo skundą (registracijos Nr. 2G-3365), paaiškėjo, kad teismas atsisakė nagrinėti jo kreipimąsi, bei detalai jam paaiškino, kas, kada ir koku pagrindu skiria teismo psichiatrinę ambulatorinę ekspertizę, o taip pat paaiškindamas, kad pats nuteistasis to inicijuoti negali. Jūsų prašoma dokumentacija dėl šio klausimo pridedama“;

6.2. „Pareiškėjas yra teikęs (rašytą 2020-07-24) skundą Kalėjimų departamentui (registruotą 2020-07-31 Nr. 2G-3181) dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos 2020-07-22 pateikto atsakymo Nr. 7-3373. Vertinant pateiktą atsakymą, nustatyta, kad X Pravieniškių pataisos namų administracija rašte dar kartą nurodė, jog jis turėtų kreiptis į LAVL dėl pageidaujamo vertinimo, ir tai jau jam yra paaiškinęs Kauno apylinkės teismas: „Pagal LR baudžiamojo proceso kodekso 359 str. 1 dalį, Baudžiamojo kodekso 76 straipsnyje numatytais pagrindais nuteistąjį nuo baudmės

atlikimo dėl ligos atleidžia teismas bausmę vykdančios institucijos teikimu, remdamasis gydytojų komisijos teikimu“. Atsižvelgiant į tai, kad ne viena institucija X paaikšino, kokie ir kokios įstaigos specialistai pirmiausia turi vertinti jo psichikos būklę, o šie specialistai bei gydytojų komisija yra LAVL ir visi sprendimai, kuriuos gali priimti šio piliečio atžvilgiu, turi būti priimami šioje įstaigoje, o ne Kalėjimų departamento ar Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos administracijos, skundas persiųstas nagrinėti LAVL, informuojant apie tai pareiškėją. Prašoma dokumentacija pridedama“;

6.3. „Be pirmiau minėto kreipimosi į Kauno apylinkės teismą, kurio nutartis priimta 2020-07-02, ir teismas nutarė atsakyti priimti X pareiškimą ir grąžinti pareiškėjui (dokumentas pridedamas), X taip pat kreipėsi į Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmus dėl šiame rašte 4.2 punkte minimo 2020-07-22 rašto, 2020-09-08 sprendimo panaikinimo, neturtinės žalos atlyginimo priteisimo bei įpareigojimo atlikti veiksmus. Turimais duomenimis šį skundą teismas gavo 2020-09-25, o 2020-10-06 teismas nutartimi atsakė priimti skundą (pateikti dokumentai elektroninių bylų sistemoje (EPP) nėra skaitmenizuoti, todėl negalime jų matyti ir pateikti susipažinti)“;

6.4. „Pateikiame ir kitą, mūsų manymu, svarbią informaciją susijusią su X sveikatos būklės tyrimu (medicinos išrašai, gydytojų specialistų vertinimai). Informuojame, kad X psichikos sveikatos būklė LAVL gydytojo psichiatro vertinta 2020-05-20 ir 2020-08-27. [...] Atkreiptinas dėmesys, kad X nebuvo rekomenduotas nei stacionarinis gydymas, nei detalesnis psichikos sveikatos būklės ištyrimas, dėl kurio X pretenduotų į vertinimą, numatytą LR baudžiamojo proceso kodekso 359 str. 1 dalyje, atleidimą nuo bausmės dėl ligos, Baudžiamojo kodekso 76 straipsnyje numatytais pagrindais ar gydytojų komisijos vertinimą, ar LR baudžiamojo proceso kodekso 393 str. 1 dalyje nurodytas aplinkybes, t. y., kad po nusikalstamos veiklos padarymo asmeniui sutriko psichika ir dėl to jis negali suvokti savo veiksmų esmės ar jų valdyti, atveriantį kelią šiai procedūrai inicijuoti (pridedama medicininė dokumentacija).[...].“

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

7. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau vadinama ir – BVK):

174 straipsnis „Arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes atliekančių nuteistųjų sveikatos priežiūra“

„1. Asmens sveikatos priežiūra pataisos įstaigose organizuojama ir atliekama pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugą reglamentuojančius įstatymus. [...] 3. Laisvės atėmimo bausmę arba areštą atliekančiam nuteistajam reikalingos asmens sveikatos priežiūros paslaugos, kurių suteikti pataisos įstaigų sveikatos priežiūros tarnybose ir laisvės atėmimo vietų ligoninėse nėra galimybių, sveikatos apsaugos ministro ir teisingumo ministro nustatyta tvarka teikiamos valstybės arba savivaldybių asmens sveikatos priežiūros viešosiose įstaigose užtikrinant nuteistųjų apsaugą“;

183 straipsnis „Bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimas“

„1. Viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios institucijos ar įstaigos vadovui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo dienos. 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami Kalėjimų departamento direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas, – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos. [...]“

8. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (iki 2020-10-31 galiojusi redakcija) (toliau vadinama ir – VAĮ):

3 straipsnis „Viešojo administravimo principai“ – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 2) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...] 4) nepiktnaudžiavimo valdžia. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų; [...] 6) efektyvumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas ir įgyvendindamas sprendimus, jam skirtus išteklius naudoja ekonomiškai, rezultatų siekia kuo mažesnėmis sąnaudomis; [...] 13) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį“;

14 straipsnis „Prašymų ir skundų nagrinėjimas“ – „4. Draudžiama persiųsti skundą nagrinėti viešojo administravimo subjektui, jo administracijos padaliniiui arba perduoti nagrinėti pareigūnui, valstybės tarnautojui ar darbuotojui, kurių veiksmai yra skundžiami. [...] 7. Apie prašymo ar skundo nenagrinėjimą asmeniui pranešama ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo viešojo administravimo subjekte dienos, išskyrus atvejus, kai prašyme ar skunde nenurodyta jokių asmens duomenų ryšiui palaikyti. 8. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. [...]“;

31 straipsnis. Administracinės procedūros terminai

„Administracinė procedūra turi būti baigta ir administracinės procedūros sprendimas priimtas per 20 darbo dienų nuo jos pradžios. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinė procedūra negali būti baigta, administracinę procedūrą pradėjęs viešojo administravimo subjektas gali ją pratęsti, bet ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie administracinės procedūros termino pratęsimą per 2 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti administracinės procedūros terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys.“

9. Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-117 „Dėl Dokumentų rengimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. 88-4229) (toliau vadinama – Taisyklės) nustatyta:

9.1. „1. Dokumentų rengimo taisyklės (toliau – taisyklės) nustato valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų, įmonių, valstybės įgaliotų asmenų (toliau – įstaigos) dokumentų rengimo bendruosius reikalavimus“;

9.2. „14. Dokumento registracijos numeris – dokumento unikalus numeris, suteiktas įstaigos vadovo ar jo įgalioto asmens (toliau – įstaigos vadovo) nustatyta tvarka. Dokumento registracijos numerį sudaro skaičių ir (ar) raidžių junginys, kuris patvirtina dokumento sudarymo ar gavimo faktą. Jei reikia, dokumento registracijos numeris gali būti papildytas skyrybos ženklu – tašku, brūkšneliu, skliausteliais, pasviruoju brūkšniu ar kt. Jei dokumento registracijos numeris nurodomas dokumento turinyje, prieš skaičių ir (ar) raidžių junginį rašoma žodžio „numeris“ santrumpa „Nr.“ [...].

Tyrimui reikšminga teismų praktika

10. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama – LVAT) nutartys:

10.1. LVAT 2012-03-01 nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr. A-502-1605-12, pažymėjo:

„Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė

nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A10-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskųsti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).“

10.2. LVAT 2005 m. spalio 20 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. AS10-364/2005 yra nurodęs, kad Bausmių vykdymo kodekso 183 straipsnio 1 dalyje numatyta bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimo tvarka yra privaloma išankstinio ginčo dėl bausmės vykdančių institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų nagrinėjimo ne per teismą tvarka. Teismas yra pažymėjęs, kad specialus įstatymas – Bausmių vykdymo kodeksas – įsakmiai nurodo, jog bausmės vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai skundžiami Kalėjimų departamento direktoriui, o Kalėjimų departamento direktoriaus veiksmai ir sprendimai gali būti skundžiami apygardos administraciniam teismui.

Tyrimo išvados

11. Atsižvelgiant į Skunde nurodytas aplinkybes, tyrimo metu surinktą informaciją ir teisinį reglamentavimą, tyrimo išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai:

11.1. dėl LAVL pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai nagrinėjant kreipimusis;

11.2. dėl KD pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo kreipimusis.

Dėl LAVL pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai nagrinėjant kreipimusis

12. Skunde Pareiškėjas rašo, kad LAVL direktoriui 2020-06-17 išsiuntė kreipimąsi, kuriame reiškė nepasitenkinimą paskirtu / neskiriamu gydymu; pasak Pareiškėjo, atsakymo į šį kreipimąsi negavo iki Skundo Seimo kontrolieriui pateikimo dienos. Skunde taip pat pateikta informacija, kad dėl iš LAVL negauto atsakymo Pareiškėjas 2020-08-11 raštu kreipėsi į KD.

13. KD ir LAVL, kaip viešojo administravimo subjektai, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų, išsamumo principo, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; atsakymas pareiškėjui turi būti pateiktas per teisės aktuose nustatytus terminus.

14. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjo 2020-06-17 pareiškimas dėl galimai

netinkamo gydymo LAVL buvo gautas ir 2020-06-19 registruotas Nr. 6-354. Į šį Pareiškėjo pareiškimą buvo atsakyta 2020-10-08 raštu Nr. 7-1037 ir 2020-10-20 raštu Nr. 7-1103. Pateiktuose atsakymuose nurodyta, kad Pareiškėjas nuolat gauna psichiatro pagalbą, kad LAVL psichiatro buvo konsultuotas šiomis dienomis: 2020-03-20, 2020-05-20, 2020-08-27. Taip pat rašoma, kad gydytoja psichiatrė pagal kompetenciją atliko Pareiškėjo psichikos būklės vertinimą ir paskyrė gydymą.

Tyrimo metu taip pat nustatyta, kad Pareiškėjas, laiku negavęs atsakymo į savo 2020-06-17 kreipimąsi, su skundu 2020-08-11 kreipėsi į KD, jo skundas KD gautas ir užregistruotas 2020-08-17, Nr. 2G-3366.

KD, įvertinęs skundo turinį ir vadovaudamasis VAI 14 straipsnio 8 punktu, persiuntė Pareiškėjo skundą LAVL 2020-08-17 raštu Nr. 2S-2947, prašydamas pagal kompetenciją išnagrinėti skunde keliamas problemas ir atsakyti į Pareiškėjo 2020-06-17 pateiktą kreipimąsi, apie tai informuojant ir KD.

Pažymėtina, jog LAVL administracija į Pareiškėjo 2020-06-17 kreipimąsi (LAVL 2020-06-19 registruotas Nr. 6-345) atsakymą pateikė du kartus, t. y. 2020-10-08 raštu Nr. 7-1037 ir 2020-10-20 raštu Nr. 7-1103, tačiau praėjus numatytam daugiau nei 20 darbo dienų atsakymo pateikimo terminui. Tyrimo metu LAVL Seimo kontrolieriui nepateikė paaiškinimo, kodėl į Pareiškėjo kreipimąsi buvo atsakyta praleidus VAI nustatytą atsakymo pateikimo terminą, taip pat nepaaiškino, kodėl į vieną kreipimąsi buvo atsakyta net du kartus.

Skundo tyrimo metu Seimo kontrolieriui įvertinus gautų dokumentų turinį, galima tik spėti, kad du atsakymai į tą patį Pareiškėjo 2020-06-17 kreipimąsi (LAVL registruotas 2020-06-19, Nr. 6-345) pateikti dėl to, kad 2020-10-08 raštu Nr. 7-1037 pateiktas atsakymas į tiesioginį Pareiškėjo kreipimąsi į LAVL, o 2020-10-20 raštu Nr. 7-1103 atsakymas pateiktas į KD persiūtą Pareiškėjo skundą, tačiau apie atsakymą neinformuojant paties KD.

Seimo kontrolierius atkreipia LAVL administracijos dėmesį, kad, LAVL teikiant atsakymus, raštuose yra netiksliai nurodomi dokumentų numeriai ir datos. Taisyklėse (šios pažymos 8 punktas) nustatyti dokumentų rengimo bendrieji reikalavimai, pagal kuriuos dokumento registracijos numeris yra jo unikalus numeris, patvirtinantis dokumento sudarymo ar gavimo faktą, todėl netikslus dokumento numerio žymėjimas gali klaidinti asmenis, be kitų, ir Pareiškėją.

15. Atsižvelgiant į tai, kas nustatyta šios skundo dalies tyrimo metu, konstatuotina, kad LAVL pareigūnai savo veiksmais (neveikimu) pažeidė teisės aktų nuostatas – nustatyta tvarka neišnagrinėjo Pareiškėjo 2020-06-17 kreipimosi, atsakymą pateikė pažeidę teisės aktuose nustatytą 20 darbo dienų skundų nagrinėjimo terminą ir klaidino Pareiškėją netiksliai nurodydami raštų numerius ir datas, todėl Skundo dalis *pripažįstama pagrįsta*.

LAVL direktoriui rekomenduojama imtis priemonių ir išsiaiškinti priežastis, kodėl pareiškėjų prašymai ir skundai nagrinėjami ir atsakymai į juos pateikiami nesilaikant teisės aktų nustatytos tvarkos ir terminų.

KD direktoriui rekomenduojama imtis priemonių ir išsiaiškinti kodėl LAVL nepateikia atsakymų į KD persiūtus nagrinėti pagal kompetenciją kreipimusis.

Dėl KD pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo kreipimusis.

16. Skunde nurodoma, kad Pareiškėjas kreipiasi į KD, tačiau gauna formalius ir nepagrįstus atsakymus.

17. BVK 183 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami Kalėjų departamento direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos. Kalėjų departamento direktoriaus veiksmai ir sprendimai per dvidešimt dienų nuo jų įteikimo gali būti

skundžiamis apygardos administraciniam teismui (BVK 183 str. 3 d.). Taigi, specialusis įstatymas, reguliuojantis bausmių vykdymo ir atlikimo tvarką, sąlygas ir principus – BVK – nustato privalomąją tvarką bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų bei sprendimų išankstiniam nagrinėjimui ne teismo tvarka.

KD, kaip viešojo administravimo subjektas, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų, išsamumo principo, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; atsakymas pareiškėjui turi būti pateiktas per teisės aktuose nustatytus terminus.

18. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas su 2020-07-10 prašymu Nr.72(11-12)2555 dėl sutrikusios sveikatos ir galimybės būti atleistam nuo tolesnės bausmės atlikimo kreipėsi į PPN-AK. Į šį prašymą PPN-AK 2020-07-22 pateikė atsakymą Nr. 7-3373, kuris netenkino Pareiškėjo, todėl šį atsakymą pasinaudodamas BVK 183 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka Pareiškėjas 2020-07-24 apskundė KD (2020-07-31 registruotas Nr. 2G-3181).

KD įvertinęs PPN-AK pateiktą atsakymą Pareiškėjui nustatė, kad Pareiškėjui rašte buvo paaiškinta, jog dėl pageidaujamo vertinimo turėtų kreiptis į LAVL, ir jog tai jau jam išsamiai yra paaiškinęs ir Kauno apylinkės teismas.

Skundo tyrimo metu Seimo kontrolierius kreipėsi į KD ir gavo atsakymą, kuriame nurodyta, kad jau ne viena institucija Pareiškėjui paaiškino, kokie ir kokios įstaigos specialistai pirmiausia turi vertinti jo psichikos būklę, o šie specialistai dirba bei gydytojų komisija veikia LAVL ir visi sprendimai, kurie galimi Pareiškėjo atžvilgiu, turi būti priimami šioje įstaigoje, todėl KD 2020-08-04 raštu Nr. 2S-2786, vadovaudamasis VAI 14 straipsnio 8 punktu, Pareiškėjo skundą persiuntė nagrinėti LAVL, informuodamas apie tai ir Pareiškėją.

Tyrimo metu nustatyta, kad LAVL, išnagrinėjusi skundą, pateikė Pareiškėjui atsakymą 2020-08-05 raštu Nr. 7-815, kuriuo informavo, kad LAVL yra užsakyta pakartotinė gydytojo psichiatro konsultacija (konsultacija įvyko 2020-08-27).

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad KD, nagrinėdamas Pareiškėjo 2020-07-24 skundą (registruotą 2020-07-31, Nr. 2G-3181), veikė tinkamai – Pareiškėjui pateikė teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą ir nustatyta tvarka persiuntė skundą nagrinėti LAVL.

19. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas į KD kreipėsi dviem 2020-08-11 skundais, kurie KD gauti ir registruoti 2020-08-17 – Nr. 2G-3365 (dėl galimai neužtikrintų sveikatos priežiūros paslaugų) ir Nr. 2G-3366 (dėl LAVL nepateikto atsakymo į 2020-06-17 kreipimąsi):

19.1. Pareiškėjo 2020-08-11 skundas, kurio KD registracijos Nr. 2G-3366, dėl negauto atsakymo iš LAVL 2020-08-17 raštu Nr. 2S-2947 nagrinėti pagal kompetenciją buvo persiųstas LAVL.

BVK 183 straipsnyje reglamentuota ikiteisminė skundų nagrinėjimo tvarka, pagal kurią bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami KD direktoriui (pažymos 7 punktas).

Atkreiptinas dėmesys, jog LVAT praktikoje laikomasi nuostatos, kad BVK 183 straipsnio 1 dalyje numatyta bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimo tvarka yra privaloma išankstinio ginčo dėl bausmes vykdančių institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų nagrinėjimo ne per teismą tvarka. Teismas yra pažymėjęs, kad specialus įstatymas – BVK – įsakmiai nurodo, jog bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai skundžiami Kalėjimų departamento direktoriui, o Kalėjimų departamento direktoriaus veiksmai ir sprendimai gali būti skundžiami apygardos administraciniam teismui.

Pareiškėjas KD teikė skundą, kuriame skundėsi dėl LAVL direktoriaus nepateikto jam atsakymo. Pagal tuo metu galiojusios redakcijos VAI nuostatas, draudžiama persiųsti skundą nagrinėti viešojo administravimo subjektui, jo administracijos padaliniui arba perduoti nagrinėti

pareigūnui, valstybės tarnautojui ar darbuotojui, kurių veiksmai yra skundžiami. Vadovaujantis BVK nuostatomis, KD pareigūnai privalėjo nagrinėti Pareiškėjo skundą iš esmės, atsakyti į visus skunde keliamus klausimus, parengti motyvuotą atsakymą ir nurodyti sprendimo apskundimo tvarką, tačiau tai nebuvo padaryta – Pareiškėjo skundas buvo persiųstas nagrinėti tai pačiai įstaigai, kurios vadovo veiksmai / neveikimas ir buvo skundžiami.

Įvertinus Skunde išdėstytas aplinkybes darytina išvada, kad Pareiškėjo Skundo dalis dėl KD pareigūnų veiksmų, kiek tai susiję su 2020-08-11 skundo (KD registruota 2020-08-17, Nr. 2G-3365) nenagrinėjimu pagal kompetenciją bei nepagrįstu persiuntimu nagrinėti LAVL, yra pagrįsta;

19.2. į 2020-08-11 skundą Nr. 2G-3365 KD pateikė Pareiškėjui atsakymą 2020-09-08 raštu Nr. 2S-3229.

Skundo tyrimo metu KD informavo Seimo kontrolierių, jog nagrinėjant Pareiškėjo skundą (registracijos Nr. 2G-3365; dėl galimai neužtikrintų sveikatos priežiūros paslaugų) paaiškėjo, jog Pareiškėjas, 2020-06-17 rašydamas skundą LAVL, taip pat kreipėsi ir į Kauno apylinkės teismą dėl priverčiamųjų priemonių taikymo jo atžvilgiu, prašydamas skirti jam teismo psichiatrinę ambulatorinę ekspertizę dėl kreipimosi metu sutrikusios psichikos. Be to, informavo, kad, KD susisiekus su Pareiškėją gydančiu gydytoju, nustatyta, kad Pareiškėją buvo nuspręsta siųsti į LAVL gydytojo psichiatro konsultacijai (konsultacija įvyko 2020-08-27). KD taip pat išsiaiškino, kad teismas atsisakė nagrinėti Pareiškėjo kreipimąsi bei detaliam jam paaiškino, kas, kada ir kokių pagrindų skiria teismo psichiatrinę ambulatorinę ekspertizę, taip pat Pareiškėjui buvo paaiškinta, kad pats nuteistasis to inicijuoti negali.

Skundo tyrimo metu įvertinus KD pateikto atsakymo turinį, nustatyta, jog KD tinkamai išnagrinėjo skundą, informavo Pareiškėją apie sveikatos paslaugų teikimo, teismo psichiatrinės ambulatorinės ekspertizės skyrimo tvarką, atsakymą parengė laikantis išsamumo principo.

Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes bei į teisinį reglamentavimą, konstatuotina, jog KD atsakymas parengtas laikantis teisės aktų reikalavimų bei išsamumo principo, todėl Skundo dalis dėl KD pareigūnų galimai netinkamų veiksmų ir netinkamo atsakymo į Pareiškėjo 2020-08-11 (KD registruotas 2020-08-17, Nr. 2G-3365) skundą pateikimo yra nepagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

20. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nusprendžia:

X Skundo dalį dėl LAVL pareigūnų veiksmų (neveikimo), t. y., dėl atsakymo į Pareiškėjo 2020-06-17 kreipimąsi pateikimo termino pažeidimo, **pripažinti pagrįsta.**

21. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, nusprendžia:

X Skundo dalį dėl KD pareigūnų veiksmų (neveikimo), t. y., dėl pareigūnų galimai netinkamų veiksmų, nenagrinėjant Pareiškėjo 2020-07-24 skundo (registruoto 2020-07-31, Nr. 2G-3181) skundą ir persiunčiant nagrinėti LAVL, **atmesti.**

22. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nusprendžia:

X Skundo dalį dėl KD pareigūnų veiksmų (neveikimo), t. y., dėl 2020-08-11 skundo (KD registruotas 2020-08-17, Nr. 2G-3365) nenagrinėjimo pagal kompetenciją bei nepagrįsto persiuntimo nagrinėti LAVL, **pripažinti pagrįsta.**

23. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, nusprendžia:

X Skundo dalį dėl KD pareigūnų veiksmų (neveikimo), t. y., dėl pareigūnų galimai netinkamų veiksmų nagrinėjant Pareiškėjo 2020-08-11 skundą (KD registruota 2020-08-17, Nr. 2G-3365), **atmesti**.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

24. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Laisvės apėmimo vietų ligoninės direktoriui rekomenduoja:

24.1. imtis priemonių ir išsiaiškinti priežastis, kodėl pareiškėjų prašymai ir skundai nagrinėjami ir atsakymai į juos pateikiami nesilaikant teisės aktų nustatytos tvarkos ir terminų;

24.2. imtis priemonių ir išsiaiškinti priežastis, kodėl nebuvo pateiktas atsakymas į KD 2020-08-17 raštą Nr. 2S-2947;

24.3. imtis priemonių, kad ateityje pareiškėjų skundai būtų nagrinėjami teisės aktų nustatyta tvarka, o atsakymai į juos būtų pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, kartu nurodant ir apskundimo tvarką.

25. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Kalėjimų departamento direktoriui rekomenduoja:

25.1. imtis priemonių ir išsiaiškinti, kodėl LAVL nepateikė atsakymo į KD 2020-08-17 persiūtą nagrinėti pagal kompetenciją raštą Nr. 2S-2947;

25.2. imtis priemonių, kad ateityje pareiškėjų skundai būtų nagrinėjami teisės aktų nustatyta tvarka, o atsakymai į juos būtų pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, kartu nurodant ir apskundimo tvarką.

26. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas